

Middagsymposium en toezichtkader

BESTUURLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID VOOR KWALITEIT EN VEILIGHEID

Op 28 april 2011 werd in het LUMC in stijl afscheid genomen van Wim Schellekens, hoofdinspecteur Curatieve gezondheidszorg. Tijdens het middagsymposium spraken diverse deskundigen over het toezichtkader 'Bestuurlijke Verantwoordelijkheid voor Kwaliteit en Veiligheid'. Het toezichtkader zelf werd op het einde van de middag in plaats van aan de minister, aangeboden aan de directeur-generaal (DG) van het ministerie van VWS, de heer Van Halder. Dit verslag is een compilatie van zowel het symposium als van het toezichtkader. Het complete IGZ-toezichtkader kan als pdf gratis worden gedownload op www.igz.nl. Op deze plaats beogen we slechts een korte samenvatting te geven van de inhoud van het toezichtkader. Duidelijk wordt wat de eindverantwoordelijkheid van de raad van bestuur is en wat er ook en in toenemende mate van toezichthouders op zorginstellingen wordt verwacht.

Door: de redactie

De burgers moeten een gerechtvaardigd vertrouwen hebben in de kwaliteit en veiligheid van de zorg. Raden van bestuur zijn eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en veiligheid die hun instelling levert, dit geldt (vanzelfsprekend) ook voor de vrijgevestigd medisch specialisten die aan het ziekenhuis verbonden zijn. Raden van toezicht moeten kwaliteit en veiligheid (waar nog nodig) inpassen in hun toezichthoudende rol op de raad van bestuur. Professionals nemen operationele verantwoordelijkheid voor kwaliteit en veiligheid en leggen hierover verantwoording af aan het bestuur. Het gaat de inspectie om de publiekrechtelijke verantwoordelijkheid om verantwoorde zorg te leveren; deze verantwoordelijkheid maakt deel uit van het bredere begrip governance, waartoe ook de privaatrechtelijke verantwoordelijkheid wordt gerekend (denk aan de verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de instelling, de personeelsbelangen, het vastgoedbeheer enzovoort). Uitgangspunten voor het toezicht op de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor kwaliteit en toezicht zijn de volgende:

1. Toezicht op de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor kwaliteit en veiligheid is onderdeel van het reguliere inspectietoezicht.
2. Wederzijdse erkenning van verantwoordelijkheden en rollen is leidend voor het inspectietoezicht. Vertrouwen is hierbij het sleutelbegrip.
3. Oordeelsvorming en handhaving door de inspectie zijn proportioneel, situationeel en voorspelbaar. De inspectie geeft aan passende afstand te houden: frequenter, intensiever en meer op de werkvloer alleen daar waar het nodig is.
4. Contact tussen de raad van toezicht en inspectie kan aan de orde zijn. Het primaire aanspreekpunt is en blijft natuurlijk de raad van bestuur.
5. De invulling van de bestuurlijke verantwoordelijkheid en het inspectietoezicht daarop ontwikkelen zich op basis van ervaring.

De IGZ onderzoekt risico's als er twijfel is over de veiligheid. Aanleiding kan zijn respectievelijk: een calamiteit en de analyse van de zorginstelling zelf, de mate van transparantie, de wij-

ze waarop instrumenten en methoden om de veiligheid van zorg te bewaken en te verbeteren worden ingezet, het leervermogen van een instelling, het gebruik van resultaten van thematisch toezichtonderzoek (bijvoorbeeld de rapporten met betrekking tot oncologische zorg of het heelkundige proces), de inhoud van het jaargesprek met de raad van bestuur, waarden van indicatoren, de mate waarin patiënten worden 'empowered' en informatie over ruzies in maatschappen of in de raad van bestuur. In het toezichtkader wordt voor de verantwoordelijkheid van professionals, van de raad van bestuur en van de raad van toezicht een flinke, niet-limitatieve lijst van aandachtspunten gegeven.

Professionals handelen onder meer vanuit het belang van de patiënt, handelen volgens beroepsnormen, richtlijnen en protocollen (afwijken moet kunnen worden uitgelegd), zorgen ervoor dat zorgplan en dossier in orde zijn, leggen verantwoording af over hun operationele verantwoordelijkheid, werken samen, zien op elkaar toe en geven feedback, en signaleren zo vroegtijdig mogelijk disfunctioneren.

Raden van bestuur zijn onder meer eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en de veiligheid van de zorg, zien als leidend principe het belang van de patiënt, gebruiken de informatie van klachtencommissie en de cliëntenraad, hanteren een helder besturings- en besluitvormingsmodel, sturen zichtbaar op kwaliteitsverbeteringen, zijn verantwoordelijk voor het functioneren van het kwaliteits- en veiligheidssysteem en hebben zicht op het mogelijk disfunctioneren van de professionals.

De raad van toezicht houdt onder meer toezicht op hoe de raad van bestuur zijn eindverantwoordelijkheid voor kwaliteit en veiligheid vanuit het belang van de patiënt aantoonbaar waarmaakt, heeft zicht op risico's in de patiëntenzorg en op klachten, incidenten en calamiteiten, heeft kwaliteit en veiligheid belegd en voert jaarlijks met elk van de leden van de raad van bestuur een gesprek over het functioneren met betrekking tot kwaliteit en veiligheid.

Voor de relatie tussen professionals en raad van bestuur, de relatie tussen raad van bestuur en raad van toezicht en de relatie tussen deze drie groepen en de IGZ moeten onderwerp zijn van verder onderzoek. Hoe verloopt deze relatie nu? Wat zijn sterke en wat zijn verbeterpunten? Hoe te komen tot een optimaal toezichtkader? Onderzoek over de formele relaties en de effecten ervan zouden onderdeel moeten zijn van toekomstig toezicht. Toezicht zou 'evidence based' moeten zijn. Op termijn kan dit onderdeel worden van een 'best practice': hoe zou

een optimaal kader voor toezicht er in een land met instellingen met een goed kwaliteits- en veiligheidssysteem moeten uitzien?

Intranet

Kwaliteits-, Arbo- en Milieumanagement

Bezoek www.webiso.be voor meer info

